

Devarshi in Indra's समा 295. Kāla ein Sohn Dhruva's, des Polarsterns: ध्रुवस्य पुत्रो भगवान्कालो लोकप्रकालनः (vgl. oben HARIV. 374) 1, 2585. HARIV. 154. VP. 120. काल = मातरि im Gefolge des Sonnengottes Vjāpi zu H. 103. — 4) Zeitalter, Weltalter (= युग): तूर्ये काले RĀGA-TAR. 3, 73. — 5) Zeit so v. a. Zeitmaass; Prosodie: एकादशद्वादशिनोर्लघावष्टममन्तरम् (सन्वते) । उदये संक्रिताकाले RV. PRĀT. 8, 21. कृस्वो दीर्घः स्तुत इति कालतो नियमा ऋचि ÇIKSHĀ 11. AV. PRĀT. 2, 39. P. 1, 1, 70. 2, 27. — 6) Abtheilung, Abschnitt VS. PRĀT. 3, 4, 5. — Vgl. अकाल, अकालम्, यथाकालम्.

कालक (von 1. काल) 1) adj. *dunkelblau* (wenn die Farbe vorübergehend ist, nicht constant am Gegenstande haftet), *dunkelblau gefärbt* P. 5, 4, 33. कालकं मुखं कोपेन, कालकः पटः Sch. Neben नीलक COLEBR. Alg. 228. — 2) m. a) *Leberfleck am Körper, Sommersprosse* AK. 2, 6, 1, 49. H. 618. — b) *das Schwarze im Auge* SUÇR. 2, 304, 2. — c) *Wasserschlange* (झिलगर्द) ÇABDAR. im ÇKDR. — d) *eine Getraideart* SUÇR. 1, 73, 5. — e) N. pr. eines Rakshas R. 3, 29, 30 (कालकाव्य, welches auch ungetrennt als N. pr. gefasst werden könnte). eines Asura HARIV. 2286. 14289. pl. N. eines Dānava-Geschlechts (s. कालकञ्ज, कालकोय) VP. 148, N. 9 (कूलक, im Index aber कालक). — f) N. pr. eines Gebirges (?) VARĀH. BRH. S. 14, 19 in Verz. d. B. H. 241. — 3) f. कालिका a) *ein best. Vogel* VS. 24, 35. — b) N. pr. einer Unholdin (vgl. काला, कालिका), der Mutter der Kālakeja, gaṇa स्थूलादि zu P. 5, 4, 3. MBH. 3, 12203. einer Tochter Dakṣha's R. 3, 20, 12. 14. 17. Vaiçvānara's (= काल HARIV. 12492) HARIV. 208. BHĀG. P. 6, 6, 33. — 4) n. a) *Leber* H. 604. — b) Name einer Pflanze (s. कालशाक) BHĀVAPR. im ÇKDR. — Vgl. तिलकालक.

कालकचु f. = कचु = कञ्ची WILS.

कालकञ्ज m. pl. Bez. eines Dānava-Geschlechts, der Kinder der Kālakā MBH. 3, 12198. 12208. 4, 1539. VP. 148. sg. R. 3, 20, 17. — Vgl. Ind. St. I, 414. fgg. कालकाञ्ज, कालकाञ्ज, कालकोय, कालकोय und कालिय.

कालकञ्ज्य dass. KAUSH. UP. in Ind. St. I, 410. 414. fgg.

कालकटङ्कट m. ein Bein. Çiva's MBH. 13, 1172. Nach dem ÇKDR. besteht daneben die v. l. शालकटङ्कट, welches JĀG. 1, 284 im du. erscheint, also zwei Personen bezeichnet. — Vgl. कटङ्कट.

कालकण्टक (1. काल + कण्टक) m. *eine best. Hühnerart* (दात्यूह) H. 1332. Die Lesart mit ङ्ग ist durch die Scholien gesichert. — Vgl. कालकण्ठ und कालकण्ठक.

काणकण्ठ (1. काल + कण्ठ) m. 1) N. verschiedener Vögel: a) *Pfau* H. an. 4, 67. MED. th. 18. — b) *eine best. Hühnerart* (दात्यूह) TRIK. 3, 3, 107. H. 1332. Sch. H. an. MED. — c) *Bachstelze* TRIK. H. an. MED. — d) *Sperling* H. an. MED. — 2) = पीतशाल (ÇKDR. पीतसार) MED. = पीतसार H. an. Terminalia tomentosa W. u. A. WILS. — 3) ein Bein. Çiva's TRIK. H. an. MED. ÇIV. — Vgl. नीलकण्ठ.

कालकण्ठक (wie eben) m. *eine best. Hühnerart* (दात्यूह) AK. 2, 5, 21.

कालकन्दक (1. काल + कन्द) m. *Wasserschlange* ÇABDAR. im ÇKDR.

कालकर्णिका (von 1. काल + कर्ण) f. *Unglück* (aus schwarzen Ohren gedeutet) TRIK. 1, 2, 7. H. 1380. कालकर्णी f. dass. ÇABDAR. im ÇKDR. Diese Form und nicht कालकर्णिन् m. celui qui a la mort pour pendant d'oreille, wie BURNOUR übersetzt, ist wohl BURN. Intr. 255 anzunehmen,

da das Wort in einem Gegens. zu einem andern Worte, welches durch prosperité wiedergegeben wird, steht.

कालकर्मन् (2. काल + कर्) n. Tod: येन त्वं योगितस्तात मरुता कालकर्मणा R. 6, 72, 11. — Vgl. कालक्रिया und कालं कर् sterben unter 2. काल 3.

कालकलाय (1. काल + कलाय) m. eine Art Hülsenfrucht, Phaseolus Max, WILS.

कालकवृत्तीय (von कालक + वृत्त) m. N. pr. eines Weisen MBH. 2, 299. 12, 3059. fgg. 3849. fgg.

कालकस्तूरी (1. काल + कर्) f. N. einer Pflanze, Hibiscus Abelmoschus Lin., WILS.

कालकान्त (कालक + कान्त) m. N. pr. eines Asura HARIV. 14289.

कालकाञ्ज (कालक + अञ्ज?) ursprüngl. vielleicht Name eines Thiers (schwarzfleckig), scheint Bez. eines Sternbildes geworden zu sein: ये त्रयः कालकाञ्जा दिवि देवा इव श्रिताः AV. 6, 80, 2. als Asura (vgl. कालकञ्ज) genannt KĪT. 8, 1 in Ind. St. 3, 463.

कालकार (2. काल + कार) adj. *die Zeit machend, — hervorbringend* ÇVETĀÇV. UP. 6, 2. — Vgl. कालकृत्.

कालकीर्ति von कालकीर्त gaṇa पल्यादि zu P. 4, 2, 110.

कालकीर्ति (काल + कीर्ति) m. N. pr. eines Königs, der mit dem Asura Suparṇa identificirt wird, MBH. 1, 2673.

कालकील m. *verworrenes Geräusch* ÇABDAR. im ÇKDR. — Vgl. कलकल.

कालकुच m. Bein. Viṣṇu's H. ç. 68. — Zerlegt sich in काल + कुच (?).

कालकुण्ठ (2. काल + कुण्ठ) m. Bein. Jama's ÇABDAR. im ÇKDR.

कालकुष्ठ (1. काल + कुष्ठ) m. *eine Art Erde, welche auf Bergen angetroffen wird* (vgl. कङ्कुष्ठ) RĀG. im ÇKDR. (कुष्ठ).

कालकूट 1) m. n. *ein best. in einer Knolle enthaltenes Gift* SUÇR. 2, 232, 6. 21. AK. 1, 2, 1, 10. H. 1196. MBH. 3, 540. PAÑKĀT. 103, 2. *ein bei der Quirlung des Oceans hervorgekommenes Gift* MBH. 1, 1152. कालिमा कालकूटस्य नापैति कर्संगमात् HIT. III, 16. ÇUK. 44, 10. KĀURAP. 50. BHĀG. P. 8, 6, 25. 7, 37. Gift überh. (m. nach RĀG. im ÇKDR.): स्तनं BHĀG. P. 3, 2, 23. — 2) m. *Myrrhe* (बाल) RĀG. im ÇKDR. — 3) m. N. pr. eines Gebietes am Himālaja und des daselbst wohnenden Volkes MBH. 1, 4637. 2, 793. 3, 599. plur. 2, 997. Vgl. Z. f. d. K. d. M. II, 22. LIA. I, 694, N. 2. — 4) m. ein Beinamen Jama's H. ç. 33; vgl. कालकुण्ठ. — Das Wort zerlegt sich in काल + कूट, aber der geographische Name wird doch wohl mit कालकूट (oder ist dafür etwa auch कालकूट zu lesen?) in Zusammenhang stehen.

कालकूटक = कालकूट 1: ततो दुर्पोधनः पापस्तद्वक्ष्ये कालकूटकम् । विषं प्रत्यययामास भीमसेनजिघांसया ॥ MBH. 1, 5008. 5019. — m. = कार्स्कर RĀG. im ÇKDR.

कालकूटङ्कट falsche Form bei WILS. für कालकटङ्कट.

कालकूटि m. Fürst der Kalakūṭa P. 4, 1, 173.

कालकृत् (2. काल + कृत्) m. *Sonne* (die Zeiten hervorbringend) TRIK. 1, 1, 100.

कालकृत (2. काल + कृत) 1) adj. a) *durch die Zeit hervorgerufen*